

Zielony zwrot. Lokalny zwrot. Początek transformacji (od redaktorów prowadzących)

Zielona energia i zmniejszenie energochłonności gospodarek państw europejskich stanowi filar unijnej polityki po pandemii SARS-CoV-2. Przyjęte na poziomie unijnym i krajowym akty prawne wskazują nie tylko czy transformacja energetyczna nastąpi, lecz także w jakim czasie. Wydaje się, że otwarte pozostaje cały czas pytanie o sposób, w jaki owa transformacja nastąpi. Rozwój technologiczny oraz proces integracji unijnej sprawiają, że sposobów zmiany jest wiele. Warto w tym miejscu wskazać chociażby na elektromobilność, biogaz czy stosowanie technologii wodorowej do produkcji energii elektrycznej. Nowe pola aktywności w sektorze energetycznym są jednocześnie szansą dla przedsiębiorców na podejmowanie działalności gospodarczej w nowych lukratywnych dziedzinach życia gospodarczego. Transformacja kluczowych sektorów gospodarki do modelu niskoemisyjnego oznacza bowiem wykorzystanie szans rozwoju w obszarze zielonych technologii, jak również efektywną adaptację najbardziej zagrożonych obszarów i sektorów do zmian klimatu. Transformacja energetyczna, pomimo największego kryzysu gospodarczego od czasu *Global Financial Crisis* (2007–2008), pozostanie kwestią dominującą wynikającą m.in. z aspektów klimatycznych, ekonomicznych, technologicznych, społecznych¹. Długoterminowy horyzont polityk przedsiębiorstw energetycznych będzie nastawiony na nowe inwestycje na wiele dziesięcioleci zmieniające aktualną strukturę podmiotową i przedmiotową szeroko rozumianej branży energetycznej.

Oddajemy do rąk Państwa nowy numer iKAR-a poświęcony zagadnieniom związanym z transformacją energetyczną. Zawartość tego zeszytu obejmuje najważniejsze i najnowsze zagadnienia z szeroko rozumianej energetyki odnawialnej oraz energetyki lokalnej. Zagadnienia stanowiące myśl przewodnią całego numeru zostały omówione w ujęciu zarówno prawnym, jak i ekonomicznym. Tegoroczny energetyczny numer iKAR-a wpisuje się w najnowsze trendy w polityce europejskiej i krajowej, a także wyzwania i dążenia gospodarcze oraz dyskusje naukowe prowadzone na temat nowego kształtu sektora energetycznego.

Swoistym wprowadzeniem do problematyki „zielonego zwrotu” w sektorze energetycznym jest artykuł przygotowany przez Dariusza Michalskiego i Pawła Hawranka pt. *Finansowanie zielonej rewolucji za pomocą umów power purchase agreement*. Autorzy artykułu jednoznacznie przyjmują stanowisko wobec przewidywanego dalszego rozwoju zielonej energetyki, który będzie ściśle związany z rozwojem zielonych finansów. Artykuł przedstawia istotne zagadnienia dotyczące finansowania inwestycji w odnawialne źródła energii za pomocą umów *power purchase agreement*. Autorzy dokonali prezentacji specyfiki różnych rodzajów kontraktów *power purchase agreement* oraz identyfikacji tych rodzajów ryzyka, które są z nimi związane.

W kolejnym artykule Tomasz Marzec przedstawił *Prawne perspektywy rozwoju spółdzielni energetycznych w Polsce*. Autor, odwołując się do systemów prawnych państw, w których spółdzielnie energetyczne mają duży udział w transformacji energetycznej, dokonał analizy polskiego

¹ Oxford Energy Forum, *Decarbonization pathways for oil and gas*, Quarterly Journal for Debating Energy Issues and Policies, 2020, s. 3.

modelu prowadzenia działalności przez spółdzielnię energetyczną. Celem tego artykułu jest zidentyfikowanie barier utrudniających założenie spółdzielni energetycznych w Polsce oraz analiza prawnych możliwości zniwelowania tych problemów.

W opracowaniu pt. *(Obywatelskie) spółdzielnie energetyczne w Niemczech* Eva-Maria Thierjung przedstawiła funkcjonowanie spółdzielni energetycznych w Niemczech. Autorka dokonała analizy roli spółdzielni energetycznych, a szczególnie obywatelskich spółdzielni energetycznych w procesie transformacji energetycznej, tzw. *Energiewende*, w Niemczech. Artykuł zawiera analizę ram prawnych dla tworzenia tego typu podmiotów w Niemczech, znaczenia społecznego tych podmiotów oraz ich wpływu na proces transformacji. W artykule tym znaleźć także można szczegółową kategoryzację spółdzielni energetycznych w Niemczech.

Z kolei Krzysztof Szcześniak przeanalizował *Możliwość wdrożenia umów cPPA jako instrumentu promowania energetyki lokalnej*. Autor podjął się niełatwego zadania weryfikacji hipotezy badawczej o możliwości wykorzystywania umów *corporate power purchase agreement* jako instrumentu promowania energetyki lokalnej. Swoje rozważania odniósł zarówno do wariantu cPPA jako umowy dwustronnej – wyłącznie pomiędzy wytwórcą i odbiorcą, jak i umowy trójstronnej – z udziałem przedsiębiorstwa obrotu.

W artykule zatytułowanym *Prawo wodorowe – ocena wybranych planów legislacyjnych* Dagmara Dragan przedstawiła i oceniła założenia Polskiej Strategii Wodorowej, która jako jedno z głównych zadań do realizacji w zakresie rozwoju gospodarki wodorowej w Polsce stawia stworzenie stabilnego otoczenia regulacyjnego. Autorka wskazuje w nim m.in. na niespójność w zakresie planów zmian legislacyjnych określonych w Polskiej Strategii Wodorowej oraz tych, które, w sposób nie do końca jasny i klarowny, przedstawiła Komisja Europejska.

Kolejne opracowanie, pt. *Uwarunkowania regulacyjne handlu algorytmicznego z perspektywy rynku energii w Polsce*, przygotowali Dariusz Michalski, Paweł Hawranek i Daniel Borkowski. Autorzy omówili zasady funkcjonowania „świata” algorytmów w przedsiębiorstwach i na rynku energetycznym, regulacje handlu algorytmicznego w dyrektywie MiFID II oraz uwarunkowania regulacyjne dla handlu algorytmicznego wysokiej częstotliwości. W uwagach końcowych przyjmują oni stanowisko, że handel algorytmiczny jest odpowiedzią na obserwowane wyzwania dla energetyki, jakie niesie transformacja energetyczna, a szczególnie rozwój produkcji w odnawialnych źródłach energii.

Przedmiotem opracowania Jarosława Gresera pt. *Regulacja cyberbezpieczeństwa w sektorze energetycznym w świetle projektu dyrektywy NIS 2* jest przedstawienie problematyki cyberbezpieczeństwa w zmieniającym się pod wpływem transformacji energetycznej i postępu technologicznego sektorze energetycznym. Autor w pierwszej kolejności odniósł się do problematyki cyberbezpieczeństwa w sektorze energetycznym w kontekście polityk Unii Europejskiej. Następnie przedstawił on obecnie obowiązujące w tym zakresie regulacje, skupiając się na *Cybersecurity Act* oraz dyrektywie NIS. W dalszej części przeanalizował oraz ocenił planowane zmiany zawarte we wniosku legislacyjnym Komisji Europejskiej mającym doprowadzić do uchwalenia dyrektywy NIS 2.

Ostatni artykuł dotyczy zasady nieinstruowania Prezesa URE w kontekście uzgodnień z innymi regulatorami rynków w Polsce (*Zasada nieinstruowania Prezesa UKE a obowiązek uzgodnienia niektórych rozstrzygnięć z Prezesem URE i Prezesem UTK*). Marcin Wysocki dokonał w nim analizy Europejskiego kodeksu komunikacji elektronicznej, który odnosi się do ważnej dla

wszystkich regulatorów rynków zasady nieinstruowania. Opracowanie obejmuje analizę zakresu i stopnia współpracy Prezesa UKE z innymi regulatorami funkcjonującymi w Polsce w kontekście dostępu do infrastruktury technicznej.

Część przeznaczona na przegląd prawa i orzecznictwa zawiera opracowanie Konrada Zawodzińskiego pt. *Nakaz zaprzestania wydobycia węgla brunatnego w kopalni Turów nałożony w ramach środków tymczasowych zarządzanych w sprawie C-121/21 R (postanowienie Wiceprezes Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 maja 2021 r.)*. Autor dokonał w nim analizy, najnowszego i istotnego dla sektora energetycznego w Polsce, postanowienia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Tekst ilustruje podejście Trybunału do oceny wiarygodności skargi oraz pilności zabezpieczenia. Kolejny tekst w tej części numeru to praca pt. *Analiza ekonomiczna skutków wprowadzenia postanowień tzw. ustawy odległościowej oraz korzyści z planowanej zmiany regulacji dotyczących rozwoju lądowej energetyki wiatrowej* przygotowana przez Andrzeja Cylwika. Autor dokonał obliczenia strat spowodowanych wprowadzeniem tzw. ustawy odległościowej i zahamowaniem rozwoju krajowej energetyki wiatrowej na lądzie oraz oszacował możliwość wzrostu krajowej lądowej energetyki wiatrowej, po racjonalnej nowelizacji tej ustawy, która była planowana na początku IV kwartału 2020 roku.

W numerze zamieszczono również sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Prawa Energetycznego „Energetyka lokalna” Koło Naukowe Prawa Energetycznego i Regulacji Sektorowej działające na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (21 kwietnia 2021 r., Poznań).

Serdecznie dziękujemy wszystkim Autorom artykułów i innych materiałów zamieszczonych w numerze 2(10)/2021. Szczególne podziękowania kierujemy także do Recenzentów, których praca pozwoliła na udoskonalenie kształtu naszej publikacji. Mamy nadzieję, że przytoczone teksty pomogą Państwu w pracy naukowej, dydaktycznej oraz zawodowej.

Życzymy Państwu owocnej lektury!

Katowice–Warszawa, 31 maja 2021 r.

dr hab. Marzena Czarnańska, prof. UEKAT
<https://orcid.org/0000-0003-0565-8357>

dr Grzegorz Kinelski
<https://orcid.org/0000-0002-5768-463X>

dr Marcin Kraśniewski
<https://orcid.org/0000-0002-8552-4182>